

Starški list

2013/26

Fachowa konferenca „Wuznam zhromadneho džěta ze
staršimi - dobytk za džěći“ 09.11.2013 w Smochćicach

wudaće: zyma 2013/26

wudawaćel: Serbske šulske towarstwo z.t.

Póstowe naměsto 2

02625 Budyšin

tel.: 03591 550216

faks: 03591 550220

info@sorbischer-schulverein.de

www.sorbischer-schulverein.de

zamólwitej redaktorce: Marja Jaworkowa/Monika Süßowa

tel.: 03591 550215

fota: ŠŠT; foto str. 7 E. Schmitt

© 2013 Serbske šulske towarstwo z.t./Sorbischer Schulverein e.V.

Lubi starši, džědojo a wowki,
 nic jeno w jutrownym, ale tež w dohodownym času pěstujemy w Serbach swěru
 swoje starodawne nałožki, myslu tu na swjateju Měrcina a Mikławša (wosebje w
 Radworskej wosadže) abo swjatu Borboru, w Slepjanskej wosadže na džěćetko,
 w katolskich Serbach na hospodupytanje swjateju Marije a Józefa abo w
 delnjotužiskich Janšojcach na Janšojskego boga, nałožk, kotryž Wam džensa
 bliže předstajimy.

Nimo toho zhoniće wo našimaj delnjoserbskimaj pěstowarnjomaj w Žyłowje a
 w Choćebuzu. Kak sylnje smy do wjesneho a wosadneho žiwjenja jako
 pěstowarnja zapřijeći, zhoniće na přikładze poswjećenja zwonow w
 Malešecach.

Přeju Wam w mjenje předsydstwa SŠT měrny adwentny čas, žohnowane hody a
 do noweho lěta 2014 strowotu, Bože žohnowanje, spokojnosć a wjele rjanych
 hodžinow z Wašimi džěćimi a wnučkami.

Waša

Ludmila Budarjowa

Ludmila Budarjowa
 předsydka Serbskeho šulskeho towarstwa z.t.

Wobsah:

Delnjoserbske žiwjenje w Žyłowje	1
Što činja džěći w delnjoserbskej wili w Choćebuzu?	5
Zwony zwonja zaso po Malešecach	7
Božemje, luba knjeni Bejmina - Ralbicy	9
Po puću z Mariju a Józefom - Chrósćicy	10
Janšojski bog	12

Delnjoserbske žiwjenje w Žyłowje

Wjednica: Diana Buchanowa

Margitta Altkrügerowa, Irmhild Steffenowa, Astrid Lehmannowa,
Anett Zyścyna, Jacqueline Loeścyna, Mila Nagorina

*„Rěče su zdawna najwažniši wehikl kulturelneho rozwića a zdobom
najwažniši element narodnje – wyše toho tež wosobinskeje – identity.“*

Helmut Schmidt (nar. 1918)

Naša Witaj-pěstowarnja leži sewjernje Choćebuza w měrnym wjesnym dźělu Žyłow. W bliskosći su małe lěsy, do kotrychž sej rad dóndžemy a kotrež dźěcom wšelakore zmysłowe nazhonjenja w přirodže zmóžnjeja. Žyłow je wot 1993 měšćanski dźěl Choćebuza. Hač do srjedź města su něhdže pjeć kilometrow.

Wobydlerstwo stajnje rośće. Tak ma Žyłow něhdže 3600 wobydlerjow a mnoho tu přisydlenych předewzaćow. Wjele towarstwow, institucijow a organizacijow wožiwa přez zdžěla wulki čestnohamtski angažement wjesne žiwjenje a přinošuja tak k zdžerženju wjesneho cyłka. Mjenować móžemy wobydlerske towarstwo, jěchanske towarstwo, wohnjowu woboru, Němsko-Serbski ansambl abo drastowe towarstwo Pšeža. Dobry kontakt a podpěru nazhonimy přez wobydlerske towarstwo Žyłow z. t. Nimo našeje Witaj-pěstowarnje pěstujetej tež zakładna šula a hort w Žyłowje serbsku rěč a tradiciju.

Pěstowarnja bu spočatnje jako žłobik za čas žnjow w lěće 1956 w nošerstwje strowotniskeho zarjada Choćebuz založena. Pozdžišo so wu- a přitwari. W žłobiku so nastupajo serbskorěčne kubtanje hospitacije zmóžnichu. Po tym, zo bě pěstowarnja pod dohladom gmejny Žyłow a pozdžišo města Choćebuz, přewza 01.03.1998 Serbske šulske towarstwo nošerstwo a startowaše tu přeni Witaj-model. Započinajo w jednej skupinje po metodze imersije džětać, je z lěta 2001 cyła pěstowarnja do tutoho rěče wuknjaceho modela zapřijata.

Wšě sydom kubłarki wobdžělichu so na pjećměsačnym intensiwnym kursu serbsčiny za kubłarki. Woni su zdžěla z wjeskow kaž Bórkowy (Błota), Rubyn abo Tšawnica (wotbagrowane) a natwarichu hižo jako džěci počah k serbskej rěči a nałožkam. Z wjele lubosću, wutrobu a angažementom wěnuja so kubłarki džěcom w serbskej rěči. Přeco so wospjetowace rituale, přewodžaca mimika a gestika wotkryja džěcom druhu rěč a zmóžnja jeje přiswojenje.

Najwjětši džěl džěci nima w swojej swójbje počah k serbsčinje. Někotři džědojo a wowki, starši abo sotry a bratřa rěča abo rozumja delnjo- abo hornjoserbsce, su to w šuli wuknyli abo maja powołansce z tym činić.

W našej pěstowarni mamy 56 džěci wot 0 lět hač do přechoda do šule, wot toho su 25 žłobikowych městnow.

Wotewrjenski čas je wot 6.30 hodź. do 16.30 hodź.

W lětnich prózdninach mamy dwaj tydženjej začinjene. Džěci móža při potrebnje w tutym času „Villa Kunterbunt“ w Choćebuzu wopytać.

Mjeno serbskeho wučerja Mato Rizo (1847 do 1931) dósta kubłanišćo 12.4.1986.

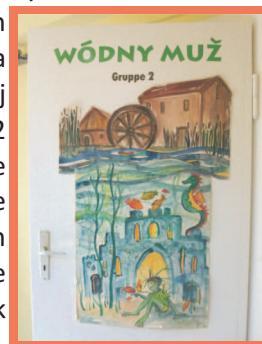
Jako syn ratarja z Hochozy wuwučowaše wón jako wučer mjez druhim tež w Žyłowje. Wón bě wuznawacy Serb a w spěwach a rejach wožiwi wón serbske nałožki. Nawjedowaše chór w Žyłowje, pisaše powědančka a hry za džiwadło. 1892 přeloži Rizo Daniel Defoewy „Robinson Crusoe“ do delnjoserbsčiny. Jeho wulke zaslužby leža w tym, zo je serbsku kulturu němskej zjawnosći prezentował. Džěćace přebywanišćo je niski twar, kotryž wobsteji z třoch skupinskih wobłukow z přeco dwěmaj skupinskimaj rumomaj, garderoibu a sanitarneho

trakta. Srjedža je swětlý dwór, kiž wšě twarjenja pod škleńčanej třěchu mjez sobu zwjaza. Tutón wužiwamy za zarjadowanja, swjedženje a sportowe akcije. Dale mamy rumnosć za pohibowanje a paslenski rum w pobočnym trakće. Přez terasy móža sej wšitke skupiny do zahrody dokoławokoło twara dóńć. Mały džěl zahrody je wotdželeny a wužije so často za žłobikarske džěci. Hrajkanišćo wabi na najwšelakoriše wašnje k hrajkanju při čerstwym powětrje. Hač su to městna w chlódku a hrajkanišćo z wodu w lěcu abo mała hórka za sankowanje w zymje – wostudło je džěcom zřědka. Chěžka na štomje, wulki trampolin, suwadła, chěžka z witkow, hrajkanski domček, nastroje za łaženje, jězdźidła a wězo

pěskowy kašćik skića džěcom móžnosć, so wotpowědnje swojim zajimam a sylnosćam zabawjeć, nazhonjenja hromadzić a kompetency wutwarić.

Naše tři džěcace skupiny noša mjena serbskich powěsćowych figurow: „Lutki”, „Wódne muže” a „Błudniki”. W kóždej skupinje hladaja so džěci w dwěmaj starobnymaj lětnikomaj wot přeco dweju kubłarkow (0-2 lěće, 2-4 lěta, 4-6 lěť). Po tym, zo su w zašłosći kubłarki ze swojimi džěcimi skupinu měnjeli, praktikujemy to ze šulskeho lěta 2013/14 tak, zo pedagogowki w skupinach zwostanu a džěci z wotpowědnej starobu „sami dale čahnu”. Lěpšinu widžimy w tym, zo móža so kubłarki tak hišće dokładnišo na starobnu skupinu specializować.

My sydom kubłarki smy motiwowany a angažowany team. Ze staršimi nam dowěrjenych džěci prócujemy so wo kubłanske partnerstwo, kotrež je charakterizowane přez respekt a dowěru a k dobremu džěci. Zakładna pozicija z našeje strony je na situaciju orientowana pedagogika, kotraž ma so po přikładze zasadow elementarneho kubłanja w kubłanišćach dnjowych přebywanišćow w kraju Braniborska. Tak zmóžnimy džěcom našeje pěstowarnje individualne nazhonjenja a dožiwjenja. Wšelake kubłanske wobłuki skićeja džěcom móžnosć k wosobinskemu wuwicu a wotkryću nachilnosćow a sylnosćow.

Wobšěrnje wěnujemy so w našej Witaj-pěstowarni serbskim nałožkam a tradicijam. Zapoložene do běha lětneho kruha swjećimy wjele wjerškow: ptači kwas, zapust w zymje, molowanje a walkowanje serbskich jutrownych jejkow, jutrowny woheń, stajenje meje a reje pod njej, łapanje, zabiwanje a popadnjenje kokota a karowanje žabow kaž tež wopyt Janšojskego boga.

Runje tak woblubowana předhodowna tradicija je pola nas „wubudjenje Mikławša“. Na kóždym předwječoru 06. decembra čehnjemy zhromadnje z dźěćimi z lampionkami k bliskemu lěskej. Zo njeby Mikławš wažny dzeń zaspał, budźimy jeho z hodownymi serbskimi spěwami. Wón štafa potom zaspany z lěsa, ma za kóždeho maličkosć w Mikławšowym měše a přiwozmje rady cedlki z přećemi za swojeho kolegu rumpodicha.

Na zakładze kooperaciskeho zrěčenja dźěłamy wusko ze zakładnej šulu Žyłow hromadze. Něhdze 90% našich předšulskich dźěći wopytuje zakładnu šulu w Žyłowje, wjele z nich WITAJ-wučbu a pozdžišo Delnjoserbski gymnazij w Choćebuzu.

Diana Buchanowa, wjednica

Što činja džěci w delnjoserbskej wili?

Lisćo štomow a kerkow so pisani a pokaza so w nazymskim slóncu babylěća w swojich najrjeńšich barbach, prjed hač pada na zemju. Dny su krótsje a chłódnješe. Džěci tutón počas wšelako zaznawaja. Ze wšěmi zmysłami dožiwja přirodu w swojich barbach a zynkach a wónjach.

Witaj-pěstowarnja „Villa Kunterbunt“ Choćebuz Zhromadnje z džěcimi smy sej tute rjane stronki złoteje nazymy z paslenjom, třihanjom, lěpjenjom, słóženjom, tasanjom, nuchanjom a widženjom wotkryli.

Při wuhotowanju nazymskeho štomu bu wosebje zmysł tasanja spěchowany. Džěci molowachu z ruku.

Kotre płody na štomje wisaja a kak wone słódža, zhonichu džěci při přihotowanju wegetariskeje snědanje. Tutu dachmy sej wězo tež derje zestódžeć.

Tola z nazymskimi płodami móžemy tež wulkotnje paslić. Tak nastachu w našej „ptačej“ skupince rjane nazymske jabłukowe mužiki.

Wusahowacy dypk w nazymskich projektach w našej wili je kóždy lěto domchowanka, kotruž woswjećichmy 18. septembra. Na tutym dnju předstajichu džěci swojim staršim a hosćom serbske

nałožki: łapanje kokota a zabiwanje kokota. Při karowanju žabow a popadnjenju kokota mějachmy wšitcy wulke wjeselo.

Džěci, starši a kubłarki radowachu so nad tym, zo móžachu na tutym dnju noweho sobustawa - hadžaceho krala - w pěstowarni witać.

Tuta serbska bajowa postawa z drjewja bu poswjećena a dósta rjane mjeno „Mikoš“.

Dokelž smy Witaj-pěstowarnja, chcemy wobsahi tutoho projekta tež wobraznje

přesadzić a tež zwonka pěstowarnje w zjawnosći prezentować. Spěchowana bu tuta bajowa postawa wot Założby za serbski lud.

„Hadžacy kral“ w našej zahrodže pohnu nas a džěći, so z tutej bajowej postawu zaběrać. Džěći zhonichu, što so wšitko wo nim powěda a paslichu sej hadžaceho krala z papjery jako naručnu klanku.

Dokelž su dny w nazymje přeco krótshe a so zašo ćmička, smy ćmě srjedu, 13. nowembra z mystiskim swětłowym swjedženjom napřečo stupili. Čah ze samopaslenymi lampionkami, mały woheń z drjewa, smólnicy a rječazy swěcow su na tutym wječoru našu pěstowarnju wobswětłili.

Manuela Drinkmannowa (wjednica)
Silvia Rajnškojc (praktikantka)

Latarnčka z papjery

trjebamy:	- powětrowy balonk, lěpk, transparentnu papjeru
zhotowjenje:	- balonk naduć, zasukać, lěpk naměšeć
	- transparentnu papjeru na šlipki třihać abo roztorhać
	- šlipki w lěpku wotunkać a na balonk zlěpić (suk dyrbi swobodny wostać)
	- transparentnu papjeru we wjacorych worštach nalěpić
	- balonk z papjeru někotre dny sušić, doniž njeje dospołnje kruty
	- při suku džěru do balonka wurězać
	- potom dvě napřečo sebi ležacej džěrce wuštapić a grót za powěšnjenje přecahnyć
	- elektriski štabik za latarnčku wužiwać

Zwony zwonja zaso po Malešecach

Skónčnje je zaso tak daloko a my, džěci a kubłarki a wšitcy wobydlerjo z Malešec, słyšimy zaso zwonjenje zwonow. Jako zwony womjelknychu, bě naraz tak mjelčo wokoło nas, něšto kóždy hodžinu falowaše. Čakachmy rano w sydom hodžin na zwonjenje, dokelž su naše hortske džěci stajnje ze zwonjenjom na bus wotešli, ale ničo njebě słyšeć.

„Chwatajće, chwatajće...!“ rěkaše potom te přenje dny ze stron kubłarkow, „je hižo po sydmich.“ Pomałku so na to zwučichmy. W měrcu 2013 so zwony z wulkim kranom a mnoho techniku wotpowěsnychu, na nakładne awto stajichu a so na daloki puć do Maria Lach podachu. Z nimi tež naš wěžny časnik. To běše hakle přestajenje. Nětko pytnjechmy, kak husto džěci, starši a kubłarki na tutón časnik hladachu.

Wšitke tute podawki sej kubłarki a džěci Witaj-pěstowarnje „K wódnemu mužej“ z Malešec wobhladachu. Husto rozmoŕwjachmy so wo tym, molowachmy, začuwachmy, što faluje a wjeselachmy so na nowe zwony. Božeho spěća dyrbyeše tak daloko być. Cyła wjeska so na to přihotowaše, knjez farar Noack nas prošeše, kemše k poswjećenju sobu wobrubić. Kubłarki wupytachu spěwy za džěci a je z nimi nazwučowachu. Tydžeń do termina pak je dóšla za wšěch zrudna powěsć z Maria Lach - jedyn zwón njeje so porjadnje radžił a dyrbi so znova leć. Mjelčenje!!! Ničo njepomhaše a Malešecy čakachu dale. Započatk septembra přińdže knjez farar zaso k nam a prošeše nas kermušu wobrubić. Rady, připrajichmy, ale hdy su zwony hotowe, so džěci prašachu. Mjelčo šepny wón nam, zo dyrbimy započec zaso naše spěwy za zwony zwučować. „Modlće so wšitcy za naše zwony!“, bě hłowna próstwa na kermušnych kemšach.

Njedźelu, 13.10.2013 bě potom tak daloko. Na dvěmaj wulkimaj, krasnje wupyšenymaj wozomaj, běchu 3 zwony nastajene. Syły ludźi z Malešec a wokolnych wjeskow čakachu na poswjećenje zwonow. A naše džěci mjez nimi w

našej ewangelskej swjedźenskej serbskej drasće. Hannah Hieronymus z našeje pěstowarnje smědžeše samo najmjeńši zwón sobu poswjećić a do njeho přeni raz bić, tak zo zaklinča. W cyrkwi potom ze wšěmi wěriwymi a hosćimi tutón podawk woswjećichmy. Kemše rjenje z našimi spěwčkami wobrubichmy. Naše džěci so njemało přez tak wjele přihladarjow dźiwachu, spěwčki pak wjesele zanjesechu.

Póndželu je potom zaso wulki kran do Malešec přijěł. Wjele techniki steješe wokoło cyrkwe. Wězo přihladowachmy, kak so zwony zaso nutř powěsnychu. Skónčnje móžemy zaso na časnik hladać a naše hortske džěci du ze zwonjenjom w sydnych zaso na bus.

Borbora Kralowa, wjednica

Lěto mjez džěcimi

Džěto z džěcimi - by to něšto za mnje było? To po abiturje 2012 hišće tak prawje njewědžach, ale chcych so wuspytać. Powabich so na „Dobrowólne socialne lěto” a tak stejach póndželu, 03.09.2012, před durjemi Witaj-pěstowarnje „K wódnemu mužej” w Malešecach.

Traješe swój čas, doniž njeběch sebi wšě mjena a k mjenu słušace mjezwočo džěsća spomjatkowala. A

tež do pěstowarskeho wšědnego dnja dyrbjach so najprjedy zadžělać. Smědžach so z džěcimi zaběrać a sej z nimi hrajać, pomhach w běrowje při pisanskich nadawkach a nimo toho tež knjeni Jajncowej hdys a hdys při rjedženju a w kuchni. Zažiwjenje do sympatiskeho a wotewrjeného teama njebě čěžke a zrozumich so z kóždym, štož džěto jara zjednori.

Wuhotowachmy zhromadnje přez cyłe lěto wjacore swjedženje kaž ptači kwas, chodojty palenje, swjedženj cikorowych titow a tradicionalny lětni swjedženj. Organizowanje a planowanje tutych wjerškow so mi při tym runje tak derje lubješe kaž tež spokojne a wjesole mjezwoča džěci po programje a dołhim dnju. Lěto so skoku pominy a posledni dzeń, 31.08.2013 so bližeše.

Nětko mam studijne městno w Lipsku a hdyž wróco hladam, potom widžu napinace, ale krasne lěto z lutymi nowymi začiscemi a mjezwočemi. Džakuju so pěstowarkam za rjany čas - a za džěcimi so mi hižo styska.

Waša Julka - Juliana Rječkec

Božemje, luba knjeni Bejmina

Bohužel dyrbjachmy so z našej lubej kubłarku a koleginu Mariju Bejminej rozžohnować, kotraž je 2.10.2013, na dnju jandželow pěstowow, na prawdu Božu wotešla. Jako kolegij so najprjedy jónu

sami z tutej zrudžacej powěsću rozestajichmy. Ale kak spřistupimy smjerc a zrudobu chowancam našeje pěstowarnje? Kak móžemy džěćom prašenja za smjercu a wotemrěty mi na spokojace a sprawne wašnje wotmołwić?

Z tutym kubłanskim narokom započinachmy čas po smjerći našeje něhdyšeje wjesołeje kubłarki. W jednotliwych skupinach słuchachu najprjedy kubłarki na to, što džěći sami ze sebje k tutej po zdaću njewšědnej temje pěstowarskeho wšědneho dnja podaja. Wosebje naše předšulske džěći běchu ci, kotřiž w přěnim rjedže přišedši do pěstowarnje wo tym rěčachu, zo je knjeni Bejmina wumrěła. W skupinach zhromadźichu so džěći z kubłarku wokoło swěčki. Džěći móžachu prajić, hdy su wjesoľi a hdy zrudni w jich žiwjenju.

Při tym wjedžeše kubłarka/kublar rozmołwu tež na temu smjerc Marije Bejmineje. Jako znamjo połoži kóždy džěćo čezki, zymny kamjeń pódla ćopćeje swěčki. Na to podachu so jednotliwe skupiny do předruma zachoda pěstowarnje. Tam wobhlada-

chu sej mału fotowu wustajencu z wobrazami wjesołeje a žortneje kubłarki Marije a so při swěčce za wšu lubosć a woporniwość podžakowachu. Wobkedźbować móžachmy runočasnje, zo tež starši džěći kaž tež my kubłarki a kublarjo stajnje zaso před małym wopomnjenskim blidom stejo wostachmy a so z posměwkom, hdys a hdys tež ze sylzu na zhromadny čas z knjeni Bejminej dopominachmy.

Smy pak z džěćimi tež wo swjatym křižu rěčeli, kotryž je křesćanski symbol smjerc, ale tež symbol zmortwychstanjenja: Jězus Chrystus wumrě na křižu, je pak smjerc přewinył a z mortwych stanył. Bóh dari nam nowe žiwjenje po smjerći. Tuta nadźija je to, štož nas křesćanow njese a posylnja, tak zo móže zrudoba so do wjesela a radosće přeměnić.

Přez cyły tydźeń, ale tež runje nětko w šěrym nowemberskim měsacu, hdyž tež wotemrětych wosebje wopominamy, du pěstowarske skupiny na Ralbičanski kěrchow a pomodla so před rowom njebočičkeje. Jeje wjesołosć a jeje spěwy kaž tež zwuk jeje gitary budžemy sej stajnje we wutrobje zachować.

Jadwiga Nukowa, wjednica

Po puću z Mariju a Józefom

W dohodownym času 2012 zwažich so z džěćimi swojeje skupiny na puć z Nacareta do Betlehema a dale hač do Egyptowskeje. Hižo spočatk adwenta nakładžechmy sebi w skupinje z płatami puć, kotryž staj před wjac hač 2000 lětami Marija a Józef štoj. Wonaj běžeštaj tehdy z wóslikom tute něhdže 100 km. Najprjedy rozmyslowachmy zhromadnje wo tym, kak wšelake móža puće być. Raz su rune a lochce so po nich kroči, raz kamjentne, zarosćene, nahće, čežke. Natwarichmy sej na jednej stronje z klockami Nacaret, na druhej Betlehem. Mjez městomaj ležeše naš puć z kamjenjemi, hačzami, černjemi. Nastajichmy so na čežki puć z Mariju a Józefom, kotraž dyrbeštaj so w Betlehemje do knihow zapisać dać. Wodnjo bě jara horco a nocy běchu jara zymne. Pućowarjej dyrbeštaj často pod hołym njebjom přenocować. Samo w Betlehemje njenadeńdžeštaj hospodu.

Tute „hospodupytanje” hrajachmy jako džiwadło. Heinrich bě Józef a Miriam

Marija. Přez přewzaće róle a „zalěženje” do njeje so džěsćomaj wo wjele lěpje radži, z Mariju a Józefom sobu začuwać, tehdy, jako so jimaj před wočimi durje začinjachu, hačrunjež běštaj mučnaj a wučerpanaj. Tež hródz ze zwěrjatami so w skupinje napodobni a džěsći podaštej so do njeje a połožištej klanku jako

nowonarodźenoho Jězusa do kortka. Na wobličomaj džěsći bě widžeć, zo běštaj tak cyle spokojom. Zhromadnje zaspěwachmy kěrlušej „Njebjo, zemja, raduj so” a „W Betlehemje na polu”. K džěsćomaj přidružichu so druhe džěći jako pastyrjo a tři kralojo ze swojimi darami, kotřiž běchu zdobom tež hwězdni spěwarjo.

Dale powědachmy sej wo kralu Herodesu, kotryž da małe džěći morić, dokelž so jemu Jězus njelubješe. Džěći njeběchu ze zadžerženjom krala docyła přezjedne a

je raznje zasudžichu. Měnju, zo móžachu hižo rozumić, zo njesmě čłowjek dla złota a mocy někoho morić.

W našej stawiznje wšak měještaj Marija a Józef jandžela, kotryž jeju před Herodesom warnowaše a tak so Jězus wuchowa. Heinrich a Miriam měještaj so znova na strašny puć do Egyptowskeje podać. Tež přez hraće tutoho nazhonjenja so džeći w

skupinje skrućichu a dobychu dowěru. Tak podachu so potom džakowne a wuchowane na dompuć do Nacareta.

Tuta stawizna Noweho testamenta přewodžeše nas hač k hodam. Nimale kóždy dzeń sej znova wo tym powědachmy a sej zahrachmy. Wězo zapřijachmy tež swj. Měrcina, swj. Borboru a swj. Mikławša a rozmyslowachmy, što drje móža nam woni džensa prajić. Nadeńdžechmy z džěćimi wšelake zhromadnosće, kotrež po zmysle takle formulowachmy: zhromadnje w měrje a pokoju žiwi być, so nic wadzić, sej mjez sobu pomhać, wjesoľi a spokojni być, wuknyć a po mysli Boha žiwi być.

Christina Wjačlawkowa

Lubi starši, předčitajće nadawkaj Wašemu džěsću!

Kak mjenuja so kralojo na stronje 10?

Kaspar ma slěbornu škličku w ruce.

Melchior nima žanu brodu. Jeho płašć je swěťłozeleny.

Baltazar ma módry płašć zwoblěkany. Jeho broda je šěra.

Kasparowa króna je złota. Jeho płašć je lila a rubiško je zelene.

Melchior ma čerwjeny turban na hłowje.

Kak mjenuja so tući kralojo?

Kaspar ma ruce před brjuchom.

Pola Melchiora je jenož jedna ruka widžeć.

Baltazar pokazuje z rukomaj dosrjedža.

Wopisuj drastu kralow, jich brody a turbany!

Janšojski bog

W někotrych kónčinach Łužicy čakaja džěci hižo w adwentnym času na wosebity wopyt; tak w Kulowskej kónčinje na swj. Borboru, w Slepom na džěćetko a w delnjołužiskich Janšojcach na Janšojskego boga. Prjedy spřihotowachu holcy na přazy Janšojskego boga; najstarša a wězo njewudata holca z nich měješe česć so z pomocu swojich přećelkow z krasnymi barbnymi a wušiwanyimi bantami wupyšić. Z kóncom přazow bě tež nachwilnje kónec z tutym rjanym nałożkom. Wot 90-tych lět chodži Janšojski bog zaso prawidlownje po Janšojcach a někotrych pěstowarnjach gmejny.

Drasta Janšojskego boga zestaja so z najrjeńšich džělow delnjoserbskeje drasty. Wosebje droha je nahłowna pycha. Jón pyša kwasne bančiki a wěncy třoch družkow. Před mjezwočom, kotrež je z běłym tylom zakryte, wisaja pisane banty a rječazki. Nichtó njesmě holcu spóznać. Nad čerwjenej suknju zwjazatej so dvě bětej fali a přityknu so hišće 4-5 pisane wušiwane suknjace sekle.

Janšojski bog chodži poslednju srjedu do patoržicy po wsy. Dvě holcy jeho dom wot domu přewodžatej a ze zwónčkom klinkotajo přichad připowědźitej. Mjelčicy wobdaruje džěci ze stódciznami ze swojeho měška, kotryž ma na ruce přiwwjazany. W ruce dźerži Janšojski bog z pisanymi bantami wupyšenu brězowu hažu, z kotrejž džěci a dorosćenych na licu pomajka a tak jim za nowe lěto strowotu a zbožo přeje.

Ku godam Marjana Domaškojc

Tak ak pšed dvěma towzynt lět
wjaseli hyšći žěns se swět.

K spomnješu gody swěšimy,
žeń Christusowy narodny.

Ruprajcht Feliks Hajna

Ruprajcht, to muž dobry jo,
žišam dary pšinjaso.
wšykne jogo witaju
a se jomu žěkuju.

Sněg Michał Nawka

Sněžki lube, padajšo,
kšywa, bomy pokšyjšo!
Ceły kraj nam wožejšo!
Do sněga se žěšam co.

